
RADIOKERKDIENST

Eerste in een serie van twee
kerkdiensten vanuit

'De Open Hof'
in Culemborg

gehouden op
ZONDAG 1 SEPTEMBER 1991

Voorganger: Dr. K. Spronk
Organiste: Elina Keyzer

Uitgave: 882

De IKON maakt radio en televisie in opdracht van acht kerkelijke zendgemachtigden: de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, de Evangelische Broedergemeente in Nederland, de Evangelisch-Lutherse Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland, het Leger des Heils, de Nederlandse Hervormde Kerk, de Oud-Katholieke Kerk van Nederland en de Remonstrantse Broederschap. De uitzending van radio- en televisiekerkdiensten vormt een belangrijk onderdeel van de programmering.

Teksten van uitgezonden kerkdiensten

Door overmaking van minimaal f 2,- op giro 606000 (IKON, Hilversum) ontvangt u de tekst van de kerkdienst, waarin de gehouden preek is afgedrukt. Aan het eind van iedere kerkdienst op de radio wordt het bestelnummer genoemd dat u op de giro-overschrijving moet vermelden. Bij kerkdiensten op televisie kunt u volstaan met vermelding van de uitzenddatum.

Abonnementen radio

De meeste kerkdiensten komen vanuit de IKON-kerken. Daarnaast worden in de Zondtijd voor de Kerken (ZVK) 29 zondagmiddagdiensten verzorgd door de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt), de Nederlands Gereformeerde Kerken, de Unie van Baptisten Gemeenten en de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten. De volgende abonnementen op radiopreken zijn mogelijk:

1. alle kerkdiensten IKON; f 60,- per jaar.
2. alle kerkdiensten IKON en ZVK; f 75,- per jaar.
3. alle zondagochtenddiensten (IKON); f 35,- per jaar.
4. alle zondagmiddagdiensten (IKON en ZVK); f 40,- per jaar.
5. alle kerkdiensten ZVK; f 20,- per jaar.
6. alle zondagmiddagdiensten IKON; f 15,- per jaar.

Bestelwijze: overmaking van het juiste bedrag op giro 606000 (IKON, Hilversum), onder vermelding van het gewenste abonnement.

Cassettebandjes radio

Van de radiokerkdiensten die de IKON uitzendt zijn cassettebandjes leverbaar. U bestelt een bandje door overmaking van f 12,50 op giro 606000 (IKON, Hilversum) onder vermelding van "geluidscassette kerkdienst", de datum en het na de uitzending genoemde preeknummer. De bestelwijze voor ZVK-bandjes wordt meegedeeld na iedere ZVK-uitzending.

Radiopastoraat

Het Radiopastoraat van de IKON wil een luisterend oor bieden voor een ieder die eens praten wil of een vraag voorleggen aan de radiopastores ds Hans Stolp en ds Judith van der Werf. Iedere eerste zondag van de maand kunt u hen horen in het radioprogramma "Mensen" (18.10 uur, radio 5). De tekst van het gesprek staat, samen met allerlei informatie over bijeenkomsten, gespreksgroepen en andere tips, afgedrukt in het maandblad van het Radiopastoraat, dat ook "Mensen" heet. Een abonnement op "Mensen" kost f 9,50 per jaar. Ook kunt u het werk van het Radiopastoraat financieel steunen door overmaking van een bijdrage op giro 631000 van het Radiopastoraat te Hilversum. Het adres is: Radiopastoraat, Oranjelaan 8, 1217 LW Hilversum, telefoon 035-215555.

ORDE VAN DIENST

Psalm 84 : 1 en 2

Bemoediging en groet

Psalm 33 : 1 en 2

Klein Gloria

Gebied van verootmoediging

Gezang 280 : 1 en 2

Leefregel

Gezang 280 : 3

Gebied

Schriftlezing: 1 Koningen 16 : 29 - 17 : 6

Psalm 147 : 3 en 4

Preek

Gezang 427 : 1, 6 en 7

Voorbeden

Gezang 400 : 1, 5 en 12

Wegzending en zegen

Het correspondentie-adres is:

Dr. K. Spronk

Beethovenlaan 17

4102 BM Culemburg

tel. 03450-15613

WELKOM

Alle mensen die, waar dan ook en hoe dan ook, deze dienst via de radio volgen heet ik van harte welkom. Hopelijk zult u ook via de radio iets van het samenzijn beleven en ook iets van deze dienst meenemen. Het gaat vanmorgen enkele malen over het weer. Dat is voor de radio niets vreemds, maar wel voor een kerkdienst. Het heeft te maken met de bijbellezing van vanmorgen. Kenmerkend voor het weer is dat het ons steeds weer verrast. Het k.n.m.i. ten spijt kun je er maar al te vaak geen peil optrekken. Soms heb je die indruk ook van God. Toch is Hij niet veranderlijk als het weer, want onveranderlijk is zijn trouw. Bij Hem kun je altijd terecht. Dat belijden wij met ons intochtslied:

STIL GEBED

BEMOEDIGING EN GROET

Als je naar de radio luistert, hoor je soms tot vervelens toe, dat mensen de groeten willen doen. Je naam en die van je kennissen in de ether, wat wil je nog meer. Nu mag ik aan het begin begin van elke kerkdienst een groet van God overbrengen. Maar dat is dan niet omdat God zo graag zijn naam laat schallen. Integendeel! Het is omdat Hij u wil ontmoeten, van naam tot naam, van persoon tot persoon. Laten wij dan van onze kant Hem tegemoet treden, in stilte ons concentreren op Hem.

...

Onze hulp is in de naam van de Heer, die hemel en aarde geschapen heeft, die trouw is tot in eeuwigheid, die niet loslaat wat Hij, ook aan u, begonnen is. Wees dan gegroet: Genade zij u en vrede van God onze Vader, door onze Heer Jezus Christus, in de gemeenschap van de Heilige Geest. Laten we als antwoord het Klein Gloria zingen:

KLEIN GLORIA

gebed van verootmoediging

Heer God,

Wie zijn wij dat wij voor u zouden kunnen blijven staan? Wisselvallig zijn wij, middelmatig.

Wat bij ons vast staat is eerder onze machteloosheid, de ongelijke strijd tegen het kwade in ons en om ons heen. Wat vast staat in onze wereld lijkt slechts het oude liedje van opgaan, blinken en verzinken. Steeds weer wordt het ingezet, in elk mensenleven, in de geschiedenis van volken en naties.

Daarom bidden wij U om ontferming. Laat ons niet zitten met het gevoel min of meer mislukt te zijn.

Laat uw wereld niet zitten.

Bevrijd uw schepping uit de spiraal van geweld, uit de put van de honger, van de honger ook naar recht en vrede.

Schenk ons uw genade, geef ons troost, moed om te gaan, om Jezus'wil. Amen.

KINDERPREEK

Jongens en meisjes, vandaag en de komende zondagen gaat het in de kerk en in de kindernevendienst over een koning en een profeet. Dat zijn spannende verhalen, want ze hebben steeds ruzie met elkaar, want de koning is gewend dat iedereen hem gelijk geeft. Maar de profeet luistert alleen maar naar God.

Jullie weten dat een profeet soms de toekomst voorspelt. Maar een echte profeet kan nog meer. Hij heeft de mensen door. Een profeet houdt je niet voor de gek. En deze profeet heeft door dat de koning alleen maar de baas wil spelen en dat hij daar alles voor over heeft. "Dat is helemaal niet waar", zegt de koning, maar in zijn hart weet hij dat de profeet gelijk heeft en dat is niet leuk. Het is nooit leuk als ze je door hebben. Dat weten jullie ook en als je erg

eigenwijs bent zul je het ook niet zo gauw toegeven. Maar hoe langer je dat volhoudt, hoe moeilijker dat wordt. Dat zullen jullie nog wel horen in de kindernevendienst.

Voordat jullie daarnaar toe kunnen, willen we eerst bidden om de Heilige Geest. Eigenlijk is dat er om vragen dat wij niet zo doen als die koning, die niet wil luisteren als ze iets over hem zeggen.

GEBED

Heer God,

U kent ons, nog beter dan wijzelf ons kennen. U kent onze zwakheden, onze eigenwijsheid, maar ook de vragen waarmee wij worstelen.

Heer, wij bidden u niet om een antwoord op al onze vragen. Het zou meer zijn dan wij kunnen dragen. We beseffen dat we niet alles kunnen begrijpen. Maar geef ons dan wel het zicht op waar het op aankomt, het juiste zicht op onszelf. Ga als de zon over ons op. Geef ons het zicht op een begaanbare weg om samen, samen ook met U te gaan. Laat uw woorden als een milde regen neerkomen in onze wereld die dorst naar zin en liefde. Geef dat wij kunnen putten uit de bron van het evangelie, wek ons op, bemoedig ons, nu en alle dagen. In Jezus' naam. amen.

PREEK

Laat ik de preek beginnen met u gerust te stellen: het zal niet de hele tijd over het weer gaan. Daarvoor bent u immers niet naar de kerk gekomen. Daarvoor hebt u de radio niet aangezet. Maar ja, het valt natuurlijk op bij de lezing uit de bijbel, dat God het weer naar zijn hand zet. Vergis u echter niet. De boodschap van het verhaal is niet dat God een weerregelaar is. Hij gebruikt het weer slechts om Achab, Izebel en via hen Baäl, de Kanaänitische god van het weer, op hun nummer te zetten.

Het k.n.m.i. hoeft van ons geen oneerlijke concurrentie te vrezen. Wat zouden wij er meer over zeggen dan wat Jezus zei: "God laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen". Het weer mag dan vaak ons regeren, God regeert niet via het weer. Hoe zou Hij ook, als op dezelfde plaats en op hetzelfde tijdstip de één bidt om regen en de ander om zonneschijn? Hun gebeden zullen aan het weer niet veel veranderen. Misschien dat ze er wel wat meer begrip van voor elkaar zullen krijgen.

Nu is het natuurlijk opvallend wat God met het weer doet, maar in feite is het nog opvallender wat hier een mens met zijn zoons doet. Wat te denken van die vreemde, gruwelijke notitie over wat er gebeurde bij de herbouw van de stad Jericho. Die was zoals u weet verwoest hij de intocht. Ene Chiël begon ten tijde van Achab en ongetwijfeld met diens toestemming aan de herbouw. Achab zal er wel blij mee zijn geweest. Jericho is strategisch gelegen, bovendien is de restauratie van deze beroemde stad goed voor zijn prestige. Maar het kost Chiël zijn oudste en zijn jongste zoon. Er staat niet bij of het om ongelukken gaat of dat hij zijn zonen er doelbewust letterlijk voor heeft opgeofferd. Ja, dat gebeurde wel eens, Je houdt het niet voor mogelijk wat mensen kunnen bedenken. In de bijbel worden we herinnerd aan de vloek die Jozua indertijd over Jericho had uitgesproken. De verwoeste stad was het teken van de verbroken macht van de Kanaänieten en hun goden. Chiël laat zien dat die macht toch weer de kop opsteekt. Dat is vooral de macht van de god Baäl.

Mede dankzij de huwelijkspolitiek van Israëls koningshuis doet hij het weer goed.

De vrouw van koning Achab draagt hem zelfs in haar naam mee. Izebel betekent "waar is de hoogheid Baäl?" Het is een kreet ontleend aan de mythe over Baäl. Van hem werd verteld dat hij door vijanden was gedwongen af te dalen naar het dodenrijk.

Daardoor verdort het land en er wordt hartstochtelijk naar hem gezocht: waar is de hoogheid Baäl? Intussen brengt men hem offers: mensenoffers zelfs, zoals Chiël dat deed. Alles doet men om Baäl terug te krijgen. Uiteindelijk lukt dat ook, in de Kanaänitische mythe tenminste. In de bijbelverhalen die de komende weken aan de orde komen loopt het anders af: als het erop aankomt blijft Baäl zoek en baalt Izebel.

Maar vooralsnog is daar weinig van te merken. Voor Israël geldt dat ze weer terug bij af zijn. Het is het oude liedje. Waar is het allemaal goed voor geweest: al die jaren vanaf de intocht in het beloofde land onder leiding van Jozua? Die langdurige worsteling om zich een plaats te verschaffen om iets op te bouwen. Waar is het goed voor geweest: het opbouwende werk van Samuël, de worsteling van Saul? Alles wat David en Salomo hadden bereikt, het wordt afgebroken.

Ja, hier ligt het zwaartepunt van dit verhaal: bij de gedachte die een mens zo kan bezwaren dat het allemaal het oude liedje is, bij de nare ervaring dat dingen die je dacht te hebben overwonnen er opeens toch weer blijken te zijn: een ziekte die terugkeert, een strijdbijl die niet diep genoeg begraven blijkt te zijn; zwakheden die je te boven dacht te zijn, maar die je opeens weer overvleugelen: dat ene glaasje dat de ex-alcoholist weer helemaal terug laat vallen, die ene sigaret waardoor je weer bent verkocht. Het is de kern van zovele verhalen: het oude probleem dat opnieuw de kop opsteekt. De geschiedenis die zich herhaalt, volkeren die hun zoons blijven opofferen, hoe hard hun moeders ook schreeuwen. Zaken die je moedeloos kunnen maken: is er dan niets geleerd, komen we nooit echt verder? Waar haal je de energie vandaan om er weer tegenaan te gaan en wie garandeert je dat het dan over is?

Als er één is die er zich niet bij neerlegt, dan is dat de God van Israël. Dat leert ons dit en zovele andere verhalen in de bijbel. Steeds is Hij er weer bij. Hij laat zich niet ontmoedigen, al zijn de mensen nog zo hardleers. Via Elia geeft Hij aanschouwelijk onderricht, waarbij Hij Baäl te kijk zet. God doorbreekt het vaste patroon van de vroege en late regens, waarvan men

dacht dat Baäl het garandeerde. Voor je onderhoud blijk je meer aan een paar raven te hebben dan aan die nepgod.

Weet u wat er nu zo fout is aan deze afgod? Hij vraagt onmenselijk veel. Dat zie je aan de offers zoals Chiël die mogelijk gebracht heeft. Maar hij maakt je blij met een dode mus. Want Baäl is de god van het oude liedje, van de eeuwige wederkeer der dingen, van de circels waarin je gevangen zit. In zijn onmacht heeft de mens maar al te vaak de neiging juist die dingen overmatig te vereren. Dat is een manier om ermee om te gaan. Zo lijkt het aanvaardbaar en hoef je je er niet voor te schamen als je je erbij neerlegt. Zelfs de dood lijkt dan aanvaardbaar. Het past immers in de cirkelgang van de natuur. Zo legt men zich erbij neer en kust men de hand van degene die ons in de boeien slaat.

Ten tijde van koning Achab had men in Israël de neiging om God te zien als een soort Baäl, een god van het oude liedje. Trouwens, dat gebeurt nog steeds, wanneer mensen denken dat het vroom is om te zeggen: "het moet gaan zoals het gaat", "je moet de dingen nemen zoals ze komen"; dat het vroom is te denken dat deze wereld nu eenmaal een gebroken wereld is. Dat lijkt vroom, maar is het dat wel? Het kan een mens ertoe brengen zich slaafs neer te leggen bij de feiten. Daar dien je dan misschien wel een god als Baäl mee, maar niet de God van Israël, niet de vader van Jezus Christus. Want Hij is gekomen om ons vrij te maken, om dat oude liedje te vervangen door een nieuw geluid. Zelf bij de onontkoombare dood, die dus in het Baälgeloof keurig zijn plaats krijgt, zelfs daarbij heeft Jezus zich niet neergelegd.

Vroom ben je, als je durft te strijden, zoals Jezus Christus het heeft voorgedaan. Of zou het te hoog gegrepen zijn, meer dan van gewone mensen zoals u en ik verwacht kan worden? En lopen we dan niet het gevaar onszelf uit te putten in een uitzichtloze strijd. Toch zie je het om je heen, die moedige vroomheid. Misschien dat u het ook volgt in het dagblad Trouw:

de rubriek waarin Okke Jager ons deelgenoot maakt van zijn gevoelens in zijn strijd tegen de kanker die in hem woedt. Hij weet niet van ophouden. Het doet haast zeer als je het leest. En toch is het heel bemoedigend. Een hartgrondig protest gevoed door Gods belofte van een wereld zonder ziekte, zonder tranen, zonder dood. Waarom zouden we steeds maar weer gelaten moeten denken dat het onze tijd nog wel zal duren?

Daarvoor is Jezus Christus ook gekomen: om die verwachting levend te houden, ondanks onze beperkingen, ondanks onze zonden. Daarvoor gaf Hij zijn Geest: om het vuur niet te laten doven. Soms zal het zo zijn dat je onverwacht gevoed wordt in de hoop, tekenen krijgt dat je strijd niet uitzichtloos is. Net zoals Elia bijstand kreeg uit een onverwachte hoek: van raven die nu eens niet kwamen stelen, maar uitdelen.

Het is een oud verhaal, maar het kan steeds weer nieuw worden. Steeds opnieuw kunnen we kiezen tussen het oude liedje of de toekomstmuziek van Gods koninkrijk, muziek die tot in ons leven kan doorklinken. Het is maar net waar je de oren naar laat hangen en welk lied je zelf durft in te zetten. Ik stel u voor om te kiezen voor de oude woorden van Paul Gerhardt in Gezang 427 met een opdracht voor vandaag: "Houd moedig bij het strijden aan Gods beloften vast". Amen.

VOORBEDEN

Vader in de hemel,

Wij danken U dat U hebt ingebroken in ons bestaan, dat U ons niet hebt willen laten zitten in onmacht en mislukking.

Wij danken U voor Jezus Christus, die gekomen is om heel te maken, om te redden van de dood.

Wij bidden U: doe ons delen in zijn Geest. Bevrijd ons van een doods leven. Geef dat wij vroom, moedig mogen leven, met U, met elkaar.

Geef ons de moed om ons niet neer te leggen bij het

kwade, bij ziekte, bij ruzie, bij ongeluk, bij eenzaamheid. Geef ons de moed en het uithoudingsvermogen om de ander daar niet mee te laten zitten. Doe ons weten, doe ons voelen, dat het niet uitzichtsloos is. Verlicht ons met de stralen van de toekomst die U belooft. Heer God, wij bidden U voor wie, met vallen en opstaan misschien, zich inzetten voor het welzijn van anderen. Voor de artsen en verpleegkundigen van het Kamotoziekenhuis in Zambia en op zoveel andere plaatsen. Wij bidden U voor hen die strijden tegen de AIDS die onuitroeibaar lijkt, voor de mensen die naast de AIDS-patiënten blijven staan, tot het uiterste. Wij bidden U voor de mensen in Joegoslavië, dat zij bevrijd mogen worden uit de spiraal van geweld waarin zij zijn gevangen. Hoor ons als wij in stilte tot U komen met wat wij op ons hart hebben.

Hoor ons in de naam van Jezus Christus, die ons leerde bidden:
Onze Vader....

KERKDIENTEN IN DE KOMENDE MAANDEN

8 September: ochtenddienst
laatste in een serie van twee kerkdiensten
vanuit 'De Open Hof' in Culemborg
voorganger: Dr. K. Spronk

15 September: ochtenddienst
vanuit de Zuiderkerk in Sneek
voorganger: Ds. Hans Stolp, Radiopastor

22 September: ochtenddienst
Vredesdienst
eerste in een serie van twee diensten van de
Samen-op-Weggemeente
vanuit het kerkgebouw de "Bron" in Groningen
voorganger: Ds. Jelle van Loon

middagdienst
vanuit de Kathedraal St. Jan Evangelist
in Den Bosch
een Oecumenische Vredesviering
voorganger: Stan Fritschy

29 September: ochtenddienst
laatste in een serie van twee diensten
van de Samen-op-Weggemeente
vanuit het kerkgebouw de "Bron" in Groningen
voorganger: Ds. Jelle van Loon

middagdienst
vanuit de Nederlands Hervormde Kerk in Blaricum
voorganger: Ds. Judith van der Werf, Radiopastor

Wilde Ganzen

Wekelijks vraagt de Stichting Wilde Ganzen uw aandacht voor een project in de Derde Wereld. Rondom Kerst vliegen de Ganzen ook voor het Radiopastoraat van de IKON. Tussentijdse giften voor dit belangrijke doel zijn steeds mogelijk; vermeldt u er dan bij "Gift Radiopastoraat". Als u een project wilt steunen kunt u uw bijdrage storten op giro 40000 (Wilde Ganzen, Hilversum). Radio en televisie berichten hierover wekelijks en iedere woensdag vindt u de vlucht van de week vermeld op teletekst, pagina 385.

Donaties voor de Stichting IKON

Naast de wettelijke taak van de IKON, het maken van programma's voor radio en televisie, verricht de kerkelijke omroep ondersteunende diensten en nevenactiviteiten op het gebied van media en pastoraat. Die worden niet betaald uit de omroepbegroting. Uw giften zijn daarom van harte welkom op giro 606000 (IKON, Hilversum) onder vermelding van "donatie Stichting". Ook kan uw notaris u behulpzaam zijn bij de bestemming van een legaat ten behoeve van de Stichting IKON.

Postbus 10009
1201 DA Hilversum
Telefoon 035-233841
Giro 606000